

«Глас Црногорца» службени орган Краљевине Црне Горе, излази у Неји код Париза, према службеној потреби. — Преплата, на шест месеци, износи три франка за Француску, шест франка за све друге земље. — Адреса за све што се тиче листа: Journal officiel du Monténégro, Neuilly-sur-Seine, rue Ancelle (France).

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

LA VOIX DE

MONTÉNÉGRO

Journal officiel du Royaume de Monténégro

paraissant actuellement à Neuilly-sur-Seine (France).

НЕЈИ код Париза, 22. јула 1918.

NEUILLY-sur-SEINE, le 4 Aout 1918

La Voix de Monténégro (Glasce Tsernogorts) paraît suivant les exigences du service. — On s'abonne au bureau du Journal officiel du Monténégro, à Neuilly-sur-Seine, rue Ancelle (France).

Prix de l'abonnement pour six mois: Pour la France: 3 fr. Pour l'Étranger: 6 fr.

Његово Величанство Краљ Господар благоизволио је упутирати следеће писмо Председнику Кр. Владе, Господину Евгенију Поповићу:

Држи Господине Председниче,

Са задовољством сам сазнао да сте одликовани од Његово Величанства Краља Велике Британије и Цара Индије.

Не мање задовољство учинила ми је вијест с одликовању Вашим и Вашиме другова од стране Његово Величанства Краља Италије, као и од стране од стране Владе Сједињених Америчких Држава Мојем првом изванредном посланику и опуномоћеном министру у Вашингтону.

Ова висока пажња тројице наших савезника, као и стална благодарност и широко гостопримство које уживамо код племенитог француског народа, издан су знак очигледног признања Мојем херојском и мученичком народу за огромне муке и надчовјечанске жртве, које је подниси и непрестано подноси, вјеран својим вјековним традицијама, у овом великом рату, а за исте узвишене идеале због којих наши велики и племенити Савезници воде овај рат.

Уједно је ово и признање Вама и Вашим друговама за Ваш патриотски рад на добро наше миле Црне Горе и читавог југословенског племена.

Увјерен сам да ће то признање обрадовати не само све Црногорце, него и остале Србе и уопште Југословене, јер Црна Гора била је, јест и остаје оквиште најчистијег и најчистије национализма.

Нека ова висока пажња наших Савезника и заштитника буде за Вас и Ваше другове подстрек да наставите и даље рад у започетом правцу и корист наше муничке Црне Горе и за остварење оних идеала — ослобођења и уједињења свих Југословена — које сам као циљ поставио у Мојој прокламацији, кад сам у јулу 1914. Аустро-Угарској објавио рат.

Ови су идеали већ више од пет вјекова основ државног и националног програма Црне Горе, на коме је она неуморно радила. Исто тако, ови су били основ и циљ Моје скоро шездесетгодишње владавине, на чијем сам остварењу радио са Мојим народом, као и са блаженоупокојеним Ђазом Михајлом и великим Хрватом Штросмајером.

Док год будете радили у овој правци, будите увјерени, држи Господине Председниче, да ћете уживати не само Моје пуно повјерље, него и симпатије и потпору свакојега доброг Југословенина ма се он звао Србин, Хрват, или Словенац. Ово у толико прије, што је постојање Црне Горе за њих гаранција поред оних које имамо од наших Савезника — да ће наша будућа велика југословенска заједница бити постављена на темељу оних великих начела: да искључиво народ има право располагати својом судбином.

Најпозније Вам препоручујем да у овој правци наставите Ваш рад. Само тиме начином створена југословенска заједница моћи ће бити достојан члан идеалне заједнице слободних народа, којој, као крајњи циљ рата, теже наши Савезници. Само тиме начином она ће постићи задатак савремене државне заједнице, т.ј. да она не буде циљ сама себи, него средство, да се дође до слободе, братства, једнакости и благостања свих њених чланова.

По,

Вила «Црна Гора»
1. (14.) јула 1918.

Благодјелни Вам
НИКОЛА С. Р.

— Sa Majesté le Roi Nicolas a bien voulu adresser au Président du Conseil des Ministres M. Eugène Popovitch, la lettre suivante :

Cher Monsieur le Président,

C'est avec satisfaction que J'ai appris la distinction dont Sa Majesté le Roi de la Grande Bretagne et l'Empereur des Indes vient de vous honorer.

Non moins grande fut la joie que M'a causée la nouvelle annonçant la distinction accordée à vous et à vos collègues par Sa Majesté le Roi d'Italie, ainsi que l'agrément donné par le Gouvernement des Etats-Unis d'Amerique à Mon premier Envoyé Extraordinaire et Ministre Plénipotentiaire à Washington.

Cette haute marque d'attention de la part de trois de nos puissants Alliés, ainsi que l'immuable bienveillance et la large hospitalité, dont nous jouissons auprès de la noble nation française, sont une preuve éclatante de la reconnaissance manifestée à Mon peuple, héroïque et martyr, pour ses grandes souffrances et pour les sacrifices surhumains, qu'il a supportés et qu'il supporte toujours, dans la guerre actuelle, fidèle à ses traditions séculaires et pour les mêmes idéals que défendent dans cette guerre nos grands et nobles Alliés.

C'est en même temps pour vous et pour vos collègues une reconnaissance de votre travail patriotique pour le plus grand bien de notre cher Monténégro, ainsi que de la race Yougoslave toute entière.

Je suis convaincu que cette haute attention remplira de joie non seulement tous les Monténégrins, mais aussi les autres Serbes et en général tous les Yougoslaves, puisque le Monténégro fut jadis, et est aujourd'hui, et restera le foyer du plus large et du plus pur nationalisme.

Que la haute attention, dont vous êtes l'objet de la part de nos Alliés et protecteurs, vous soit, à vous et à vos collègues, un encouragement à continuer votre action dans le même sens que vous l'avez commencé pour le bien de notre Monténégro martyr et pour la réalisation de ces idéals — délivrance et union de tous les Yougoslaves, idéals que J'ai signalés comme notre but dans Ma proclamation, lorsque, au mois de juillet 1914, J'ai déclaré la guerre à l'Autriche-Hongrie.

Ces idéals sont depuis plus de cinq siècles la base du programme de la politique d'Etat et nationale du Monténégro, base d'après laquelle il a agi inlassablement. Les mêmes idéals ont été le fondement et le but de Mon règne de près de soixante années, à la réalisation desquels J'ai contribué concurremment avec Mon peuple ainsi qu'avec l'aide de feu le Prince Michel et du grand Croate Strossmayer.

Aussi longtemps que vous agirez dans cette voie, cher Monsieur le Président du Conseil, soyez assuré que vous aurez non seulement Ma propre et pleine approbation, mais aussi les sympathies et l'appui de tout bon Yougoslave qu'il se nomme Serbe, Croate ou Slovène. Et ceci d'autant plus que l'existence du Monténégro est pour eux une garantie — en plus des garanties que nous tenons de nos Alliés — que notre future grande union yougoslave sera fondée sur les bases du grand principe, disant que le peuple seul a le droit de disposer de son sort.

Je vous engage chaleureusement à continuer votre action dans cette voie. Seule une union des Yougoslaves ainsi constituée pourra être le digne membre de la société idéale des peuples libres, à laquelle aspirent nos Alliés, comme à leur but dernier. C'est ainsi seulement qu'elle pourra réaliser la tâche d'une union moderne d'Etat, c'est-à-dire, qu'elle ne se prendra pas pour but elle-même, mais qu'elle sera le moyen d'arriver à la liberté, à la fraternité, à l'égalité et au bien-être de tous ses membres.

Paul,

Villa «Tzrna Gora»
le 1 (14) juillet 1918.

Votre bien affectionné
NICOLAS S. R.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашега Министра Спољних Послова, Председника Нашег Министарског Савјета, а по саслушању Нашег Министарског Савјета, ријешили смо и рјешавамо:

да се у Вашингтону отвори Кр. Посланство.

Наш Министар Спољних Послова, Председник Нашег Министарског Савјета, и Наш Министар Финансија и Грађевина, нека изврше овај указ.

Неји код Париза,

19. јула (1. августа) 1918.

НИКОЛА С. Р.

Министар Спољних Послова,
Председник Министарског Савјета
Евгеније Поповић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
М. Вујовић с. р.

МИ

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Спољних Послова, Председника нашег Министарског Савјета, постављамо,

за Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра код Владе Сједињених Америчких Држава, д-р Анта Гвозденовића, генерал-ађутанта Њ. В. Краља Господара.

Наш Министар Спољних Послова, Председник Нашег Министарског Савјета, нека изврши овај указ.

Неји код Париза,

19. јула (1. августа) 1918.

НИКОЛА С. Р.

Министар Спољних Послова,
Председник Министарског Савјета
Евгеније Поповић с. р.

МИ

НИКОЛА I.

ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ

КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

Пошто ће се Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Спољних Послова, Евгеније Поповић, неко вријеме бавити ван сједишта Кр. Владе,

то на приједлог истога, а по саслушању нашег Министарског Савјета, постављамо да га, до његова повратка, у дужности Председника Нашег Министарског Савјета заступа Наш Министар Финансија и Грађевина, Мило Вујовић, а у дужности Нашег Министра Спољних Послова, Наш Министар Просвјете и Црквених Послова, Заступник Нашег Министра Правде, д-р Перо Ђ. Шоћ.

Председник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Спољних Послова, нека изврши овај Указ.

Неји код Париза,

21. јула (3. августа) 1918.

НИКОЛА С. Р.

Председник Министарског Савјета
Министар Спољних Послова
Евгеније Поповић с. р.

РАСПИС

Кр. Министарски Савјет ријешило је да се награда од 200 франака изда ђацима, који су крајем 1917./18. школске године положили своје прописне испите, те стекли право да пређу у старију класу.

Документе ваља поднијети до 1. (14.) септембра 1918. Кр. Консулатима, у мјестима гдје их има, иначе непосредно Кр. Министарству Просвјете.

Исплата ће се извршити крајем јула и августа, према томе како документи буду стизали.

Неји код Париза,

9. (22.) јула 1918.

Број 1201.

Министар Просвјете
и Црквених Послова,
Заступник Министра Правде,
д-р Перо Ђ. Шоћ

Позивају се сви црногорски држављани који станују у Паризу и у околини, да се до 31. августа 1918. пријаве у Министарству Унутрашњих Послова, са својим документима и једном својом фотографијом. — Они који не станују у Паризу, имају се до истога дана пријавити надлежном Консулату.

Бр. 2700.

Неји код Париза,

17. (30.) јула 1918.

Из канцеларије

Министарства Унутрашњих Послова

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Руска Амбасада у Паризу приредила је у четвртак 12. (25.) јула у овдашњој руској цркви парастос блаженопочившем Цару Руском Николају Александровићу. Црква је била пуна побожна свијета, међу којима велик број дипломатских и политичких лица. Од стране Кр. Владе присуствовали су Министар Председник, Министар Спољних Послова, г. Евгеније Поповић, и Министар Просвјете, г. д-р Перо Шоћ.

— Његово Величанство Краљ Господар благоизволио је одликовати првим степеном ордена Данила I. Његову Екселенцију Господина А. Владимировића Иславина, Изванредног Посланика и Опуномоћеног Министра Русије у Црној Гори.

ЦАР НИКОЛА

Најтрагичнија појава у овој крвавој трагедији, која се четири пуне године одиграва, јесте судбина рускога цара Николе.

Још када је 1894., иза изненадне смрти свога силнога оца, незаборављеног цара Александра III. дошао на пријесто, сви пријатељи Русије страховали су за њ — за благога младића у чије нежне руке је пало да, неограничено и безодговорности, влада судбом читавих народа, и државом која по својој пространости бјеше већа од површине јесеца... Ко је гледао, чуо, говорио и познао младога самодржца, увјерен је био, да та питома словенска душа, са свима њеним особинама, врлинама, али и слабостима, да тај тихи човјек који безгранично воли свој домаћи круг, своју мајку, своје шћери и нејакога јединца сина царевна, и који у том кругу сипа о срећи и благодану цијелога човјечанства, — да тај човјек није створен да буде господар и вођа од 180 милиона људи. Он није био, као што треба за самодржца, гвоздене воље, него је био, као и безбројни његови савременици у Русији, срца болећива...

Занесен узвишеним идеалима истинског човјекољубља, који дубоко прожимају душу руског народа, и који су нашли сјајан израз у руским умним величанима XIX вијека, цар Никола је 1900. покренуо идеју о разоружању свих држава, с тимем, да ошити суд у Хагу мирним путем рјешава спорове међу народима и државама. О да горке судбине погрене! Он исти, који је ту идеју покренуо, би приморан да Русију заплете у два најкрвавија и најнесрећнија рата, у јапански и у овај дањашњи! — Друга његова велика заслуга бјеше та, што је дао уставне слободе својој држави и установио руски парламент, Думу. Његова трагичност се показује и ту, јер он мораде, под притиском те исте Думе, положити своју круну и сједи са царског престола. — Треће је његово дијело, које ће му обесмртити име: забрана алкохолних пића у пространим царству његовом, али — трагиком његове судбине показа се и ту: баш из тих најширих слојева масе, које је оном забраном највише био задужио, устадоше људи који га заробише, осудише и погубише. Што ли је осјећао цар кад су му читали смртну пресуду као казну због «упрошћивања народа»!

...«Кад мене не буде више, ти ћеш имати само да продужиш оно што сам ја почео,» савјетовао му је отац пред смрт, као начело спољашној политици. Он је поштено извршио вољу очеву: одржао је задану вјеру Француској и остао заштитник свега Словенства. — Никада нећемо заборавити да је он први подигао свој штит у одбрану маленога Српства на које се дигла грабљива орлушина аустријска да га освоји. Шта је пак он био према Црној Гори? То није потребно у овоме листу ни помињати, јер то добро знаде сваки Црногорац. Хоћемо да нас да напоменемо само један акт

његов, а то је: цар Никола је први дао свој пристанак да се шаље храбра народ у заузетој Црној Гори када га је за то замолио Њ. В. Краљ Никола који бјеше «једини и истински пријатељ» његова силног оца Александра III.

Историја ће ове заслуге његове морати узети у обзир, кад буде доносила свој суд о њему, као о владару, ма му најстрожи судија судио. О човјеку, пак, његова успомена оставља најдубље сажаљење и милосрђе: свијетла круна Романова која је блистала на његовој глави претворила се у трнов вијенац, а он, као мученик, би изведен пред суд разузданих и незаних, који са неколико куршума пробише једно племенито срце. На гробу његову плаче несрећна мајка и нејака невина дјеца.

Растајући се са Николом II, који силази са највиднијег мјеста на позорници свијета, ми са дубоком потресеношћу која нас обузима свагда кад видимо тронност, пролазност и ништавило свега људскога, одајемо му потону пошту и опроштај:

Вјечан помен и покој цару Николају Александровићу, сину цара Александра, великога браноца и пријатеља Црне Горе, Српства и Словенства! Мир пепелу његовом.

Лондонски листови од 2. августа јављају ове појединости о погубљењу цара Николе у вароши Екабериненбургу:

„Цар је у пет часова у зору пробудила стража, шест војника и један официр. Извашише га да се одене и пошедеше у другу собу где му дадоше да прочита смртну пресуду коју му је изрекао мјесни Савет. Затим му оставише рат од два батаљона се припреми за потону свој час.

Никола је самртну пресуду прихватио значуљито мирно, и пошто је стража отишла, вину се у своју спаваћу собу. Спустио се на постељу и, скрушен, потонуо у мисли; затим је искао да му дође свештеник да се исповједи.

У девет сати дошла је стража да га спроведе на губилиште. Хтјеле да се дигне са столице, али не могаде сам, па га помогоше свештеник и један од војника. Тешко је сишао низ степенице и једном се спотакнуо и поклекнуо путем. Кад га примакосе уз колац, он подиже руке, као да би још хтио рећи нешто, али пушке плануше и Никола II пале мртав.

ВИЈЕСТИ И НОВОСТИ

Страна штампа за Црну Гору.

— Са задовољством можемо констатовати да велик број најугледнијих европских и америчких листова са највећим симпатијама и интересовањем прати и помаже акцију Кр. Владе у корист повољног рјешења питања о исхрани народа у Црној Гори. Црногорски народ биће вјечно благодаран тој племенитој пакњи својих Савезника и пријатеља.

Савезничка офанзива веома успјешно напредује. Француска војска, потпомогнута огромном силом америчком, а тако и енглеским и талијанским помоћним трупама, ослободила је добар дио земљишта између ријеке Вие и Марне, које су Нијемци били запосјели послје свог удара од 27. маја. Америчка војска, («дилетанти», «новајлије»), као што их подругљиво називају у Њемачкој) чине чуда од јунаштва и туку кајзерову „непобједну“ гарду! Нијемци одступају на сјевер дуж ријеке Веле у страху да Савезници не заиђу за леђа између Соасона и Ремса те да им ту не одјеку одступницу. Нијемци су са огромном

силом од 72 дивизије (до 800.000 војника) били продрили пут Марне да ту даду одсудну битку, не надајући се да ће Савезници предузети контра офанзиву 18. јула. Велика опасност јесте отуда, што толику војну снагу нијесу у стању да повуку доста брзо пред наглим наступањем савезничке војске. До данас (за 14 дана) заробљено је преко 40.000 Нијемаца, од којих 675 официра. — Док ово пишемо воде се крваве битке сјеверно од ријеке Урке. Јутрос, у суботу, изненадила нас је радосна вијест да су Нијемци, под силним притиском генерала Манжена, морали напустити варош Соасон, једну од својих најважнијих стратезичких тачака, и да се њихово? «систематско повлачење» претвара у — врло хитно напуштање заузетог земљишта. Из Швајцарске јављају да у Њемачкој влада велика узрујаност због Луддорфова неуспјеха.

За црногорске ђаке у заточењу.

— Г. Давид Масон, Кр. Консул у Глазгову, упутио је Кр. Министарству Просвјете 100 енглеских лира (франка 2710), као помоћ црногорским ђацима у заточењу. Г. Масону нека је и овим путем израчена благодарност на племенитом дару.

— Г. Феликс дела Зона, Кр. Вице-консул, у Турину, упутио је Кр. Министарству Просвјете 100 франка као помоћ црногорским ђацима у заточењу. Г. дела Зони нека је и овим путем израчена благодарност на племенитом дару.

— Група Црногораца из Лорга упутила је 38 франка, као помоћ црногорским ђацима у заточењу. Нека им је и овим путем израчена благодарност на племенитом дару.

Црногорци у Русији. Ових дана је стигао у Француску поручник црногорске војске г. Рако Куцовац, који је, ратујући у руској војсци, стекао чин пуковника. Он нам се јавио једним писмом из којег наводимо ове податке о Црногорцима који су се борили у Русији:

«Љуботињанин Стево Вукчевић, потпуковник, и брат му Филин, поручник, обојица су јуначки погинули. — Лука Ристов Дреџун, поручник, двапут рањен, при наступању Брусилова први унишао у Галич; иза тога, исти Лука храбро је ослободио Корњилова из ропства кад га је Керенски био затворио, и потом довео га на Дон. Лука се јуначки борио противу бољшевика и остао је тешко рањен, у Ростову; не знам да ли је још у животу. — Поручник Вукчевић, син Митра Гугојева, тешко је био рањен; не знам, што је сад с њим, али мислим да је жив. Потпуковник Војко Марковић јуначки погинуо под Ригом. Потпуковник Борђе Марковић, велик јунак, двапут рањен, задобио официрски Борђевићки крст. Потпоручник Лопушина остао је жив а тако и поручник Меденица. Капетан Радовић и потпоручник Јовићевић остали су у Румунији уз официре генерала Шербачева, јер због бољшевика нијесу могли прећи у Русију. Поручник Борђе Живков Драговић прикупила Југословене и налази се у Сибиру у одреду генерала Колчака који наступа противу бољшевика. Потпоручник Видо Газивоца јуначки се борио у Добруци противу Бугара и био је тешко рањен. Генерал Јован Липовац био је рањен и показао се јуначки као и вада. Његова два сина такођер су били добри. — Предугачко би било кад би, ма и у кратко писао, што се данас чини

по Русији!... Али моје је тврдо убјеђење да ће се ово стање убрзо помијенити и да, крај свега овога што је претријела, Русију чека велика и сјајна будућност.»

Рад на штету Црне Горе.

Непријатељи Црне Горе у свом издајству раде о томе да створе пометњу и у питању исхране и помоћи народу у Црној Гори. У реду њихове кампање у том правцу може се убројити и писмо Андрије Радовића, које је разаслао био оним италијанским посланицима, који су били потписали представку за исхрану народа у Црној Гори. Не трошећи ни једну ријеч о ниској интриги овог биједника, ми саопштавамо коминике који је Кр. Генерални Консулат у Риму дао италијанској штампи:

«Si comunica a questo Consolato Generale un esemplare di una circolare del «Comité Monténégrin pour l'Unione Nationale» in data 22 maggio da Parigi, a firma A. Radovich, diretta a tutti gli onorevoli deputati italiani firmatari della mozione parlamentare pel vettovagliamento del Montenegro.

Detta circolare — che emana da un noto avversario del Montenegro e traditore della Patria — contiene gravissime inesattezze ed una decisa tendenza a creare equivoci, che potrebbero compromettere e deviare i risultati del nobile appello del Parlamento Italiano.

Non essendo il detto Comitato autorizzato, ne direttamente ed indirettamente riconosciuto dal R. Governo Montenegro, nè dagli altri Governi Alleati, come pure dalla Croce Rossa Montegrina o dalle altre Associazioni di beneficenza autorizzate, questo R. Consolato Generale crede opportuno nell'alto interesse del Popolo Montenegro e della opera generosa dei deputati italiani, di segnalare pubblicamente queste manovre sleali e disoneste, che altro non sono che una volgare ripetizione di insinuazioni già esaurientemente smentite».

Пријевод:

«Кр. Генерални Консулат примио је примјерак једног расписе «Црногорског Одбора за Народно Уједињење» из Париза, од 22. маја, са потписом А. Радовића; тај расписе је управљен свијем оним угледним италијанским народним посланицима који су потписали интерпелацију у парламенту, у ствари исхране Црне Горе.

Исти расписе, који потијече од познатог противника Црне Горе и издајника Отаџбине, садржи најгрубље нетачности са очевидном тенденцијом да изазове смутњу која би могла осујетити успјех племенитог апела у Парламенту Италије.

Како тај «Одбор» није овлаштен ни признат, нити од Краљевске Црногорске Владе нити од осталих Савезних Сила, а тако ни од Црногорског Црног Крста нити од икојих других добротворних установа, то овај Генерални Консулат сматра, у интересу Народа Црногорског као и у интересу великодушног покрета италијанских посланика, за потребно овај нечестан поступак јавно жигосати: тај поступак, у ствари, није ништа друго, него вулгарно понављање оних гласова за које је начисто доказано да су клевете».

† Радивој Ђетковић из Ускова (тако нам јавља потпуковник у енглеској војсци, Н. Влаховић) преминуо је 1. јула у војној болници иза кратког боловања. Радивоје је 1916. на далеком сјеверу «јиком територи» изучио војну школу и, ступивши у енглеске војне редове, јуначки и ваљано се борио противу оштега непријатеља, док није задобио болест која га је скрхала. Вјечан му помен.

† Борђеје Вујошевић, санитарски помоћник, син Ђока М. Вујошевића официра из Подгорице; као лекарски помоћник учествовао је у свима ратовима а нарочито се одликовао на Брегалници. Разболео се у Болдогасољу, одакле је пред смрт пуштен кући гдје је недавно умро. Така му земља.

Рањени Црногорци. Пишу нам с француског фронта да су у биткама пред Соасоном рањена два Црногорца: Душан Пеловић из Брда и Ново Никезић из Куча. Храбрих наших војничких неститамо ране и желимо да се ускоро опораве.

Књижевност. — Париски листови јављају да је Француска Академија, Académie Française, на приједлог члана Дени Кошена, додудила гв. Сенгурову награду од 4500 франка г-ђини Дивни Вековићевој, за њен «Француско-ерски

рјечник». Честитајући нашој вриједној књижевници на овако високом одликовању, желимо, да је ова пажња компетентнога Форума подстакне на даљи рад на књижевном пољу. Њен рад, нарочито њен пријевод «Горског Вијенца», добија у толико већу важност, што долази у вријеме нашег егзила кад треба нашем свијету иржжити душевне хране, а страни свијет упознати са нашим културним радом.

Ситне вијести и новости

— На захтјев америчког становништва, склонен је споменити пруског краља Фридриха Великог, што га је прије десет година кајзер Вијем даровао Америци. Америчани захтијевају да се споменик истоши и да се исти онај метал, у виду пушчаних куршума, врати дароваоцу — на француском фронту.

— Орландо, италијански министар председник, у свом говору на дан, кад се завршило три године откако је Италија ступила у рат, поменуо је ово:

«Јуче сам видео млада чојчета у чијим се очима огледа сва благородност племенитог народа енглеског, и уписао сам га окле долази. «Долази из логора на Азијаго.» одговорно ми је младић, «тамо сам већ шест мјесеца.» — Млади тај чојек је наследник највећег царства на свијету. Са потпуном престојанишћу лошао нам је и дијели с нама тежак живот и опасности, јер хоће да и он допринесе одбрани наше земље на Азијима. Италијани му то неће никада заборавити.

— Кеф америчких богаташа.

Приликом доласка једног одреда француских Алпинаца у Америку, гдје су гостољубиво угостили, француски војници, у знак захвалности, попустише на јавну продају једну маску против отровних гасова, коју су били собом допијели из борбе око Вердена. Маску је за 500.000 долара купио један од најбогатих људи у Америци, познати добротвор Пјермонт Морган. У друштву се отимало, ко ће највишу цијену понудити, али погодба је била таква, да сваки који буде судјеловао у аукцији (инквенту), има уписати државнога зајма за онолику суму новца коју је понудио за маску. На тај начин се постигло, да су за 20 минута присутни богаташи уписали државног зајма за преко три и по милиона долара (близу 18 милиона франка).

— Болшевичко газдовање. Из Кијева јављају о стању руске Државне Банке: 1. јануара 1914. било је у државној каси златнога новца у вриједности 1.800 милиона, а напирнога новца у народу било је у вриједности од 1.670 милиона; сада пак (1. јануара 1918.) налази се у државној каси златнога новца у вриједности 1.300 милиона, а напирнога новца у народу има — 30.000 милиона....

— У једној од посљедњих својих дневних нарадаба, ово како амерички генерал Першинг савјетје своје војнике:

Никад не заборављајте да нас непријатељ мотри из засједке. Никад ништа повјерљиво не казујте женама, јер жена је највјештији шпиун непријатељев. Чувајте се свакога ко би вас ишта уписао о војним стварима, јер свако чељаде, и жена и дијете и чојек (ма поноси и саму америчку или савезничку униформу) може да је шпиун. Не казујте никад ни пред ким, кога добро не знате, ништа, што би непријатељу добродошло кад би сазнао; стога се никад не дописујте с људима које лично не знате, јер тај начин непријатељ најрађе искоришћава за своју шпиунажу. На улици и на јавним местима, не заборављајте да и зидови имају уши. Ни о војничким стварима ни о општој ситуацији не казујте свој суд. Нарочито немојте бити «песимисте» (тице злослутнице) ни рјечма ни малодушним држањем, по вјерујте и будите искрено убијеђени у успјех свога оружја и оне ствари за коју војујете. Знајте и памтите: данас вијести тако брзо путују, да свака ваша информација, ма и најнезнатнија, коју ви достављате кући у Америку, може, брже но мислите, доспјети непријатељу до ушију.

— Ријеч њемачког официра, ових дана заробљеног на француском фронту око Оазе:

«Страховит је изглед земљишта које смо ових дана освојили; читаве покрајине пијесу друго по једна болница, подигнута на бескрајном гробљу».

Исправка. — Г. Јако Ј. Максимовић, трговац из Подгорице, сада у Грчкој, у Пиреју (Хотел Гранд Британија) исправља грешку која се провукла у 45. броју Гласа Црногораца у изјави Црногораца из Пиреја. Међу потписницима је штампано име: «Јанко П. Вукчевић трговац из Подгорице», а требало би да стоји: Јако Ј. Максимовић, трговац из Подгорице.

НАШИ У АМЕРИЦИ

Црногорци у Гери, Инд.

Сјећајући се своје свете дужности, браћа Црногорци у Гери, Инд. основали су «Амерички Црногорски Црвени Крст». На првом састанку уписан је 41 члан, и сакупљена свота од 159.00 долара.

Сви присутни једногласно ријешисмо да сва могућа средства употребимо за притећ у помоћ браћи, која крв протлијевају за нашу милу домовину.

Апелујемо на сву браћу Црногорце, да се сакупљају у заједници, организујући друштва црвеног крста; јер ће скоро сванути дан наше слободе, те да будемо спремни за жртве које се буду од нас захтијевале.

Неизбројна војна сила и спрема Сједињених Држава брзо ће извојевати слободу нашој домовини и аустро-њемачком тирјанству етат ногом за врат! Тај час није далеко! Али у каквом ће стању зора наше слободе наћи ону сиротињу нашу? Гладне, голе и босе. — То ће бити живи неуконани мртваци. Зар није наша дужност да и онда помогнемо оном преосталом дијелу напашеног народа црногорскога који робује ево скоро 4 године дана!

Удружимо се браћо и спремајмо се за онај најсјетљиви дан, дан када ће нашу домовину огријат сунце слободе! У то име кличемо нек живи наша непобједима заштитница Америка! Живијели њени моћни савезници у чије редове поносно стоји и наша мала али храбра Црна Гора!

За управу:

Председник Лазар П. Илић.

— Пишући о организацији родољубивих Црногораца који су у **Вјут-Монтани основали Црвени Крст** и до сада приложили добровољних прилога 830 долара, «Црногорски Гласник» пише:

«Водрим оком пратећи јавни рад Црногораца и по држим колонијала, није ли смо у новинама и рад браће из Кристофера, Инд. из Ђиба Вајоминг и још неких мјеста, али на живот овај рад не можемо да сравнимо са радом браће из Вјута, јер док они посљедњи имају за свој задатак да олакшају патње и муке нашег народа и материјално помогну ону преспуклу сиротињу црногорску, докле браћа из Кристофера и Ђиба и још из неколика мјеста организују друштва: *ко жели бити под другом династијом.*»

Нека је браћи из Вјута част и хвала! А оној нашој браћи, који не воде много рачуна о ономе најпотребнијему кажемо ово:

Краљ Петар проводи старост у једној вили у близини стародревне Атине, и он вас нетреба послје рата онолико колико вас потребује јадни црногорски народ. Имаће он послје овог рата доста несретнијех да им заповиједа! Не водите браћо толико брже о краљевима, та није ли вам пречи интерес вашег народа! Отворите очи, вријеме је ту. И постаните народни борци а не борци за «величанство»!

Оправдана реакција

Агенти, о којима је већ више пута била ријеч и противу чијега се антипатриотског и нериског рада дигла јавност америчке наше браће, успјели су, у почетку, да незнатан дио нашег свијета поведу за собом. Али данас почињу увиђати камо би их одвели ти родољуби. У доказ томе наводимо ову изјаву, објављену у најновијем броју «Црногорског Гласника»:

«Код таквих вођа и њиховог рада код нас се буне осјећаји и неможемо и даље остати скривених руку и посматрати такав небратски рад, јер смо увијерени да неможе бити никакав ослонац нашој будућности. Пити може бити за опште добро нашег народа.

Из горе наведених узрока, ми ниже потписници од данас престајемо бити чланови њихове организације, и ишта више јавно их осуђујемо као тргоце нашег мученичког народа.

Браћо Црногорци!

Уз ову нашу изјаву апелујемо на вас потомке најславнијих прелака, чија дјела украсише свијетску историју, потомке прелака, који за скоро шест вјекова очунаше српско име и слободу.

Устанимо сложнo да бранимо образ отачаству.

Сједињене државе и остали наши савезници брзо ће извојевати обећану нам слободу и повратити нам нашу измучену домовину.

У то име кличемо: да живи наш моћни заштитник Сједињене Државе и остали наши Савезници! Да живи наша јуначка и вјековима слободна Црна Гора.

Нико Мартиновић, Илија Црчевић, Јоко Маровић, Ристо Вучедабић.

— Црногорски Црвени Крст у Америци.

Како је тек два мјесеца откако су Црногорци у Америци са једним беспријерним пољртвовањем предузели да оснивају одборе Црногорског Црвеног Крста, то су у том кратком времену већ два пест колонија основале своје одборе. — О оснивању једног оваквог одбора Црногорски Гласник доноси овај допис.

Урединитву «Цр. Гласника»

Атронит, Мич

Молимо вас да изволите објавити у нашем поносном «Цр. Гласнику» да смо овде, на дан 28. априла основали друштво за «Црногорски Црвени Крст».

Дужност овог друштва биће: да сакупи добровољне прилоге за пострадали, сирочад оних изгинулих соколова који животе своје положише на међама наше отаџбине — бранећи нам свету слободу.

Од сакупљеног новца 25 по сто ићи ће у прилог «Америкаском Црвеном Крсту».

Апелујемо на сву браћу Црногорце кроз Сједињене Државе, да осивају друштва «Црногорског Црвеног Крста»: да сви скупа притечемо у помоћ нашој домовини и олакшамо несносне муке браћи нашој, који никада нијесу тако потребни били наше помоћи као данас.

Није данашње вријеме за политику; пожртвована и патриотска дјела данас говоре!

За «Црногорски Црвени Крст»

Председник: Нико Мартиновић, пошресј: Коста Поповић; секретар: Илија Црчевић; блајатник: Марко Бајовић; прелесј. надз. одбора: Саво Радаковић; чланови надз. одбора: Саво Јавчевић и Саво Марковић. Глобе Ариз, 29. априла 1918.

18. марта 1918. основано је у **Детроиту «Удружење слободоумних Црногораца»** са лијеним бројем чланова, а са обзиром на програм овог патриотског друштва, увијерени смо да ће у њему у кратко вријеме бити окупљени сви овдашњи Црногорци.

Циљ друштва је: 1. Да организује црногорске држављане у Сједињене Државе Америке у једно удружење за рад патриотских и добротворних сврха.

2. Пошто се наша племенита заштитница, Сједињене Државе, налази у рату против општег непријатеља чојечанства, од које као и од осталих наших савезника очекујемо ослобођење потлачене наше домовине, ово удружење ставља своје чланове на оногачице расположење Сједињеним Државама.

3. Да шири и пропагира помеђу наших држављана лојалност Сј. Државама. Да се чувају непријатељских агитатора и свих оних што би радили на штету ове земље и њених и наших савезника.

4. Да чувају своју националност.

5. Да купи добровољне прилоге за пострадале у домовину и, по могућности, да пружа помоћ нашој браћи која се налазе у ропству.

6. Да проповиједа и ради за федералну републику у којој би имали ступити, после ослобођења, Срби из свих српских покрајина са Хрватима и Словенцима, са једнаком равноправношћу.

Читамо у листовима наше браће у Америци:

«Ниже потписани Црногорци, настављени у **Еклетес, Вест Вирџинија**, основали смо друштво «Црногорски Црвени Крст», чиме се придружимо осталој браћи Црногорцима који устадоше у иште свог мученичког народа. Муке и страдања наших на дому и у изгнанству дубоко продријене у наша братска срца. Осјећајући да је то света дужност свију нас, апелујемо на сву браћу Црногорце, да се организујемо у једно братско коло, из којег ћемо бити у стању помагати себе и своје. Са оваквим удружењем ми ћемо бити бедем пред свим несрећама, које насућу на наш мученички народ и

нашу поробљену, али славу и непобједну домовину.

Вучина Дуковац, Лука Пејовић, Саво Вирџовић, Митар Чокорило, Вуко Лакићевић, Илија Краљевић, Крсто Вукмировић, Ненад Лакићевић, Тома Драговић, Иван Спаић, Вуле Змаревић, Ристо Вујовић и Божо Турчић.

Из једног америчког листа.

(Пријевод с енглеског)

Да су нам Црногорци исправни пријатељи, ваља спремни да притеку у помоћ и својој другој отаџбини и своје старом крају, доказали су прошле ноћи када су на великом митингу Црногорског Црвеног Крста приложили 830 долара и обећали и даље прилагати. Велики дио тог новца иле у корист Америчком Црвеном Крсту, а остатак ће се упутити у Европу, као помоћ породицама у земљи, тој малој али храброј земљи која се борила за своје исто право.

— Црногорци у Вјутмонтани настављају свој труд да притеку у помоћ Влади и људима и повем и свим другим средствима. Њихова је намјера да се што већи број њихових сугародника широм Америке одзове њиховом покрету.

«Хоћемо да дамо и своје људе и своје благо у корист сепезничке ствари,» рече нам један од одборника; «хоћемо да извојемо побједу и морамо је извојевати. Народ ове вароши и ове земље може се поуздаати у њихове наше масне али љубљене отаџбине, да ће они учинити своју дужност. — и више по што им је дужност.»

ОБЈАВА

КОМИТЕТ ЦРНОГОРСКОГ ЦРВЕНОГ КРСТА У ЖЕНЕВИ бесплатно обавља: 1. везу са породицама у Црној Гори; 2. везу са интерниранима, и 3. врши приватне пошиљке новца у Црну Гору интерниранима.

Комитет сматра за потребно упозорити све Црногорце који се налазе изван Отаџбине, на следеће: Многи упућују новац, писма и дописнице у Црну Гору преко приватних особа, сматрајући да ће на тај начин постићи више него кад би упућивали непосредно преко овог Комитета. Ствар стоји обротно!

Све пошиљке, преко приватних особа, захтавају и у губе се. Закашњавају, јер их приватне особе у Швајцарској, не отпремају одмах даље, него их најприје предају, поштом или лично, (кад стигну!) овом Комитету, па тек онда он их даље упућује на означену адресу. Губе се зато, што приватне особе често мијењају стан, те их пошиљка мора најприје тражити у њаи, па се враћају и триже пошиљкаца итд. Упућивање пошиљкаца на приватне личности јесте, дакле, не само изливно, него и даиубно и штетно. Комитет стога препоручује сваком да све поштацке пошиљке упућује на доле-означену адресу Комитета (чак ни на појединце, у Комитету забележене), а Комитет ће све пошиљке најбрже и најтачније обавити. Комитет стоји сваком на услузи, јер то му је и задатак.

Пошиљке ваља слати овако:

Свако писмо или дописница ваља да има и *пропратни лист* на коме ваља ставити тачну адресу *онога ко коме*, и тачну адресу *онога коме се шаље* писмо или дописница (име и презиме, занимање, улица и број куће, мјесто и посљедња пошта). То је потребно зато, да би се односна пошиљка могла тачно упутити на адресу у Црној Гори, — као и зато, да би Комитет могао пошиљацу доставити одговор кад га прими из Црне Горе.

За пошиљку новца најбоље је узети чек у швајцарским францима који ће се исплатити Комитету; чек треба у пренорученом писму послати Комитету, уз тачну адресу пошиљкаца и адресу онога коме се новац има упутити. Чим прими чек, Комитет ће новац послати нажељену адресу (и то, у монети, коју пошиљкаца назначи) и извјестити пошиљкаца о пријему чека и о извршеној пошиљци.

За пошиљке, упућене лично на појединце, Комитет не прима никакву одговорност, већ само за оне које су упућене на ову адресу:

Comité de la Croix Rouge Monténégrine
GENEVE
Suisse 15, rue Candolle

Остало нам је само још неколико примјерака, одређених за продају, од свих педесет бројева «Гласа Црногораца». Пошто се и то распрода, неће се више ни по коју цијену моћи набавити послио издање. Ко нам пошаље франка 3-50, послаћемо му о нашем поштацком трошку цео комплет број 1.—50.

Све што се тиче „Гласа Црногораца“ писма, рукописи, претплата, огласи, итд. адресује се овако:
Journal officiel du Montenegro
Neuilly-sur-Seine
France rue Annet

